

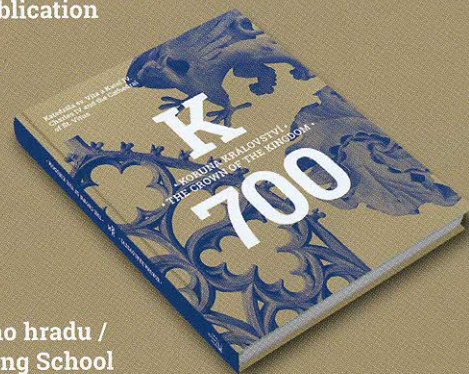
Katedrála sv. Víta a Karel IV. /
Charles IV and the Cathedral
of St. Vitus

K

• KORUNA KRÁLOVSTVÍ •
• THE CROWN OF THE KINGDOM •

700

Doprovodná publikace k výstavě /
Accompanying publication
for the exhibition:

Jízdárna Pražského hradu /
Prague Castle Riding School
15. 5. – 28. 9. 2016

Výstavní projekt se koná pod záštitou pana Miloše Zemana,
prezidenta České republiky. / The exhibition project
is held under the auspices of Miloš Zeman, President
of the Czech Republic.

Pořadatel / Organizer: Správa Pražského hradu /
Prague Castle Administration

Autoři / Authors: Milena Bravermanová, Martin Herda,
Petr Chotěbor, Petr Měchura

Architektonické řešení / Architectural design:
Vladimír Kosík

Grafický design / Graphic design: Hedvika Marešová

Otevřeno denně od 10 do 18 hod. / Open daily from 10 am to 6 pm.

Vstupné / Admission:

Plné / Full: 150 Kč
Snížené / Reduced: 80 Kč
Rodinné / Family: 300 Kč

Informace / Information: Tel.: 224 372 434, 224 372 419

Změna programu vyhrazena. / The organizer reserves
the right to change or modify the programme.

www.hrad.cz

Pořadatel:

Správa
Pražského
hradů

Generální mediální partneři:

Česká televize
mediální partner

mafra
mediální partner
partner výstavních
a kulturních projektů
na Pražském hradě

Hlavní mediální partner:

Český rozhlas

Mediální partner:

SVET ZEY
mediální partner
Věnkova & Jit

Partneři:

JAGUAR

LAND ROVER

HUAWEI

beko

KRUSOVICE

KOMWAG

BOHEMIA SEKT
Czech Republic

DALLMAYR

Grafický design: Heyduk, Musil & Strnad / www.hmsdesign.cz

Koruna království

Katedrála sv. Víta a Karel IV.

Název Koruna království vyjadřuje symbolický význam katedrály sv. Víta a zároveň vystihuje její dominantní pozici v panoramatu Prahy a Pražského hradu. Výstava s tímto názvem, instalovaná v Jízdnárně Pražského hradu, je věnována katedrále, bezesporu nejvýznamnější stavbě Karla IV. a jeho doby. Představuje ji jako mimořádné architektonické dílo, jako korunovační a pohřební chrám českých králů i jako duchovní centrum českého středověkého státu. Hlavní pozornost je věnována těm částem stavby, které byly postaveny v období Karlovy vlády; podobu rozestavěného chrámu v době kolem roku 1375 přiblíží návštěvníkům výstava kresebná rekonstrukce.

Katedrála má bohatou sochařskou výzdobu především zásluhou jejího druhého stavitele Petra Parléře, který byl sám vynikajícím sochařem. Řada děl – a často jde o špičkové práce evropského gotického sochařství – je osazena na místech, která zůstávají pohledu běžného návštěvníka skrytá. Je to zejména vnitřní triforium, kde se nachází galerie portrétních bust Karla IV. a členů jeho rodiny, stavitelů a ředitelů stavby, a vnější triforium s bustami Ježíše Krista, Panny Marie, svatých patronů českého království a s konzolami v podobě zvířat a maskaronů. Všechna tato díla se dochovala v originále na původních místech nepřístupných veřejnosti, proto jsou tyto sochařské skvosty představeny prostřednictvím věrných sádrových odlitků. Aby si mohl návštěvník výstavy vytvořit co nejlepší představu o umístění originálních bust a reliéfů, budou odlitky instalovány na pilířích prostorové rekonstrukce gotického triforia, postavené přímo ve výstavní síni ve zmenšeném měřítku a zjednodušeném provedení. Portrétní busty na vnitřním triforiu byly v době vzniku opatřeny polychromií, která se dodnes dochovala pouze ve fragmentech. Také pozlacené královské koruny na podobiznách členů Karlovy rodiny byly v pozdějších dobách otlučeny. Alespoň na jednom odlitku – jde o bustu Karla IV. – je rekonstruován původní vzhled z doby kolem roku 1375 s doplněnou korunou, zlacením a polychromií.

Na výstavě je poprvé představen soubor velkých konzol, které podpírají opěrné oblouky z vnější strany chóru. Mají podobu maskaronů porostlých listy a jsou dosud téměř neznámé. Jsou totiž nejen osazeny na nepřístupných

Katedrála sv. Víta,
celkový pohled od jihu

Cathedral of St. Vitus, general view
from the south

© Správa Pražského hradu,
foto Jan Gloc

© Prague Castle Administration,
photo Jan Gloc

místech, ale většinu z nich navíc ještě překrývají kružby. Z originálních kamenných součástí výzdoby průčelí jsou na výstavě zastoupeny znakové štíty z jižního vnějšího schodiště, postaveného roku 1372. Ty se staly součástí lapidária poté, co v letech 1902–1903 muselo být schodiště nahrazeno kopií.

Petr Chotěbor

Katedrála sv. Víta jako nejvýznamnější pohřebiště českých panovníků

Pražský hrad jako panovnickou nekropoli využívala řada českých knížat a poté králů z rodu Přemyslovců a Lucemburků, stejně jako první Habsburkové. Situace se změnila až v 17. století, kdy se hlavním panovnickým pohřebním místem stala Vídeň. Nejdůležitějším místem posledního odpočinku vládců byly postupně stavěné kostely zasvěcené sv. Vítu: rotunda, bazilika a nakonec katedrála. Do katedrály byla většina ostatků dříve zemřelých panovníků přenesena v roce 1373 a až na výjimky uložena do tří ústředních chórových kaplí, kde pro ně byly postaveny kamenné tumbky s figurálním zobrazením příslušného panovníka.

Karel IV. okolo roku 1350 nechal pro sebe a své rodinné příslušníky postavit před chórem sv. Víta kryptu. Sem byli postupně pohřbeni Blanka z Valois († 1348), malý Karlův syn Václav († 1351) a posléze další děti, Anna Falcká († 1353), Anna Svidnická († 1362), sám Karel IV. († 1378), Johana Bavorská († 1386), Alžběta Pomořanská († 1393) a Jan Zhořelecký († 1396). V 15. století to potom byli Václav IV. († 1419), Ladislav Pohrobek († 1457), Jiří z Poděbrad († 1471) a někteří Habsburkové na našem trůnu.

V roce 1590 byly ostatky českých králů a jejich příbuzných přeneseny do nově zbudované krypty více na západ, nad níž bylo postaveno nadzemní mauzoleum, tzv. Colinovo. K velké změně v kryptě došlo v roce 1612, kdy po smrti Rudolfa II. byl do podzemní části postaven císařův objemný sarkofág. Kvůli tomu byly obsahy rakví žen Karla IV., první ženy Václava IV., Jana Zhořeleckého a Václava IV. vloženy do jedné schránky, přičemž se zřejmě mnohé části pohřebních výbav ztratily. Hrobka byla v letech 1677, 1743, 1804, 1824 a 1851 navštívena a několikrát byly měněny i rakve, docházelo však k pomíchání ostatků. V letech 1928–1935 byla krypta rozsáhle rekonstruována a ostatky antropolo-

gicky zkoumány, pohřební výbavy se od té doby staly součástí sbírek Pražského hradu. V poslední době došlo k jejich průzkumu a konzervování.

V některých rakvích byly uloženy dřevěné pohřební klenoty, šperky a zbraně. Největší množství památek však tvoří textilie. Původně soubor obsahoval zhruba čtyři sta jednotlivých gotických textilních fragmentů, dnes je interpretováno dvacet osm celků, především rouch, oděvních doplňků či jednotlivých tkanin. Přestože konvolut je poníčený dlouhodobými nepříznivými podmínkami, jedná se o celosvětově unikátní soubor dokládající dávné tkalcovské a krejčovské umění a řemeslo, které se zachovalo již jenom ojedinele. Překvapující je velké množství luxusních importovaných látek, a to nejenom z Itálie, ale především ze Střední Asie a Blízkého východu.

Milena Bravermanová

Puněochy Karla IV. (?)

Stockings belonging to Charles IV (?)

© Správa Pražského hradu, foto Jan Gloc
© Prague Castle Administration, photo Jan Gloc

Busta sv. Víta
na vnějším triforiu katedrály sv. Víta

Bust of St. Vitus
in the outer triforium of St. Vitus' cathedral

© Správa Pražského hradu, foto Jan Gloc
© Prague Castle Administration, photo Jan Gloc

The Crown of the Kingdom

Charles IV and the Cathedral of St. Vitus

The title Crown of the Kingdom expresses the symbolic significance of the Cathedral of St. Vitus and also captures its dominant position in the panorama of Prague and Prague Castle. The exhibition of this name in Prague Castle Riding School is devoted to the cathedral, without doubt the most significant building of Charles IV and his era. It presents it as an exceptional work of architecture, as the coronation and burial cathedral of the kings of Bohemia and as the spiritual centre of the mediaeval Czech state. Most attention is paid to the parts of the building that were built during the reign of Charles IV; the appearance of the partly-built cathedral in the period around 1375 is shown in a drawn reconstruction.

The cathedral has a wealth of sculptural decoration, above all thanks to its second architect, Peter Parler, who was himself an excellent sculptor. However, a number of works – in many cases outstanding works of European Gothic sculpture – are located in areas where they remain out of

sight of ordinary visitors. This concerns above all the inner triforium, where there is a gallery of portrait busts of Charles IV and members of his family, and of the cathedral's architects and directors of construction, and the outer triforium with busts of Jesus Christ, the Virgin Mary, the patron saints of the kingdom of Bohemia and corbels in the form of animals and mascarons. All these works have been preserved in the original and in their original places, inaccessible to the public, and so these sculptural gems are presented by means of faithful plaster casts. To allow visitors to the exhibition to gain the best possible idea of the location of the original busts and reliefs, the casts will be installed on the pillars of a spatial reconstruction of the Gothic triforium, constructed in the exhibition hall on a reduced scale and in simplified form. At the time of their creation, the portrait busts in the inner triforium had polychromy that is today preserved only fragmentarily. The gilded royal crowns on the busts of members of Charles's family also broke off in later years. For one cast, at least – that of the bust of Charles IV – the original appearance

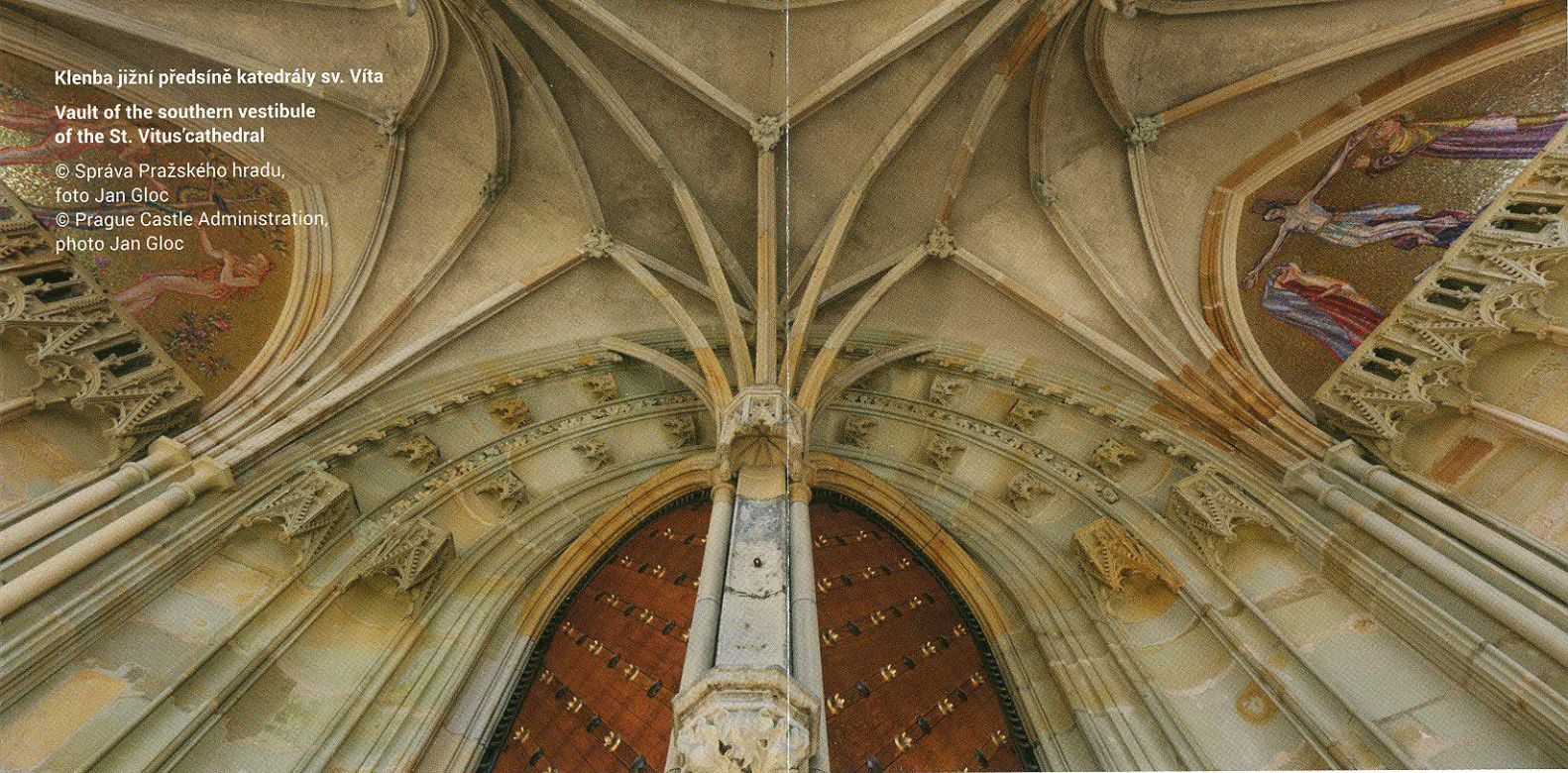

Klenba jižní předsíně katedrály sv. Víta

Vault of the southern vestibule
of the St. Vitus cathedral

© Správa Pražského hradu,
foto Jan Gloc

© Prague Castle Administration,
photo Jan Gloc

from around 1375 has been reconstructed, with a complete crown, gilding and polychromy.

On display at the exhibition for the first time is the collection of large corbels that support the buttress arches on the outer side of the choir. They take the forms of mascarons overgrown with leaves, and are almost unknown. Not only are they located in inaccessible places, but most of them are further hidden by tracery. The original stone parts of the decoration of the façade are represented at the exhibition by shields from the south outer staircase, built in 1372. These became part of the lapidarium after the staircase had to be replaced by a copy in 1902–1903.

Petr Chotěbor

The Cathedral of St. Vitus as the most significant burial ground of Czech rulers

Prague Castle was used as a burial place by a number of Czech dukes and later kings from the Přemyslid and Luxembourg families, as well as by the first Habsburgs. The

situation did not change until the end of the 17th century, when the main place of burial became Vienna. The most important final resting places of the above-mentioned rulers were the churches dedicated to St. Vitus that were gradually built: the rotunda, basilica and finally the cathedral. Most of the remains of the rulers who had died earlier were transferred to the cathedral in 1373, and, with a few exceptions, were kept in the three central choir chapels, where stone tombs with figural depictions of the rulers were made for them.

In around 1350 Charles IV had a crypt built for himself and his family members in front of the choir of St. Vitus. This gradually became the burial place of Blanche of Valois (†1348), Charles' small son Wenceslas († 1351) and later of other children, Anne of the Palatinate (†1353), Anne of Schweidnitz (†1362), Charles IV himself († 1378), Joan of Bavaria (†1386), Elizabeth of Pomerania (†1393) and Jan of Görlitz (†1396). Burials here in the 15th century included Wenceslas IV (†1419), Ladislav the Posthumous (†1457), George of Poděbrady (†1471) and some Habsburgs on the Bohemian throne.

In 1590 the remains of the kings of Bohemia and their relatives were transferred into a newly-built crypt more to the west, over which the above-ground Colín Mausoleum was built. A major change in the crypt took place in 1612, when after the death of Rudolf II the emperor's large sarcophagus was laid in the underground part. As a result, the contents of the coffins of the wives of Charles IV, the first wife of Wenceslas IV, John of Görlitz and Wenceslas IV were put into a single receptacle, during which some of the funeral attire appears to have been lost. The tomb was visited in 1677, 1743, 1804, 1824 and 1851, the coffins were changed several times and the remains mixed up. In 1928–1935 extensive renovation of the crypt took place and the remains underwent anthropological examination. The funeral attire has since then formed a permanent part of the collections of Prague Castle. In recent years it has been researched and conserved.

Some coffins contained wooden funeral regalia, jewellery and weapons. However, textiles account for the greatest number of items. The original collection contained ap-

**Katedrála má bohatou
sochařskou
výzdobu především
zásluhou jejího
druhého stavitele
Petra Parláře, který
byl sám vynikajícím
sochařem.**

Kopie dalmatiky Karla IV. (?) nebo Jiřího z Poděbrad (?)

Copy of the dalmatic of Charles IV (?) or George of Poděbrady (?)

© Správa Pražského hradu, foto Jan Gloc

© Prague Castle Administration, photo Jan Gloc

proximately 400 individual fragments of Gothic textiles, from which 28 wholes have been reconstructed, primarily robes, accessories or individual pieces of fabric. Although the collection has been damaged by many years of unfavourable conditions, it is unique in the world and provides evidence of ancient weaving and tailoring skills that have been preserved only very rarely. There is a surprisingly large amount of luxurious imported fabrics, not only from Italy, but above all from Central Asia and the Near East.

Milena Bravermanová